Jaarstukken

Duurzaam Den Haag

2020

INHOUDSOPGAVE **PAGINA**

Jaarverslag

1	Bestuursverslag	1
2	Algemene toelichting	14
3	Bestemming resultaat	16

Jaarrekening

1	Balans per 31 december 2020	17
2	Staat van baten en lasten over het boekjaar 2020	18
3	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	19
4	Toelichting op de balans per 31 december 2020	21
5	Toelichting op de staat van baten en lasten over 2020	24
6	Staat van baten en lasten uitgesplitst naar activiteiten	27

Overige gegevens

1	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	28

Jaarverslag

Bestuursverslag 2020

1. Algemeen

1.1 Statuten

Stichting Duurzaam Den Haag is statutair gevestigd in Den Haag. De stichting heeft als doel het initiëren, het stimuleren en het versterken van de duurzame ontwikkeling van de stad Den Haag, in lijn met de doelstellingen van de gemeente Den Haag, alsmede het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

Zij tracht dit doel te bereiken door onder meer:

a) het begeleiden en coördineren van projecten;
b) het helpen en adviseren van burgers en ondernemers, die wensen bij te dragen aan het doel van de stichting;
c) op te treden als intermediair tussen overheid en bedrijven;
d) te fungeren als kennisbank;
e) het op eigen initiatief organiseren van activiteiten en projecten in het kader van de doelstelling.

Duurzaam Den Haag is een stichting zonder winstoogmerk; al haar activiteiten zijn erop gericht om de doelstelling te verwezenlijken of te bevorderen.

In 2020 heeft een traject van overleg met de gemeente Den Haag plaatsgevonden teneinde continuering van de relatie in financiële, juridische en inhoudelijke zin mogelijk te maken waarbij is gekozen voor opdrachtverlening binnen het model van quasi-inbesteden. Dat proces is eind 2020 succesvol afgerond terwijl uitvoering begin 2021 plaats heeft gevonden. Er zijn besluiten genomen en afspraken gemaakt en ook bekrachtigd door het college van B&W over de juridische vorm, het financiële kader en de inhoud van de samenwerking. Vanaf 2021 is DDH quasi-inbestedingspartner van de gemeente Den Haag. Dit heeft ook haar beslag gekregen in de aanpassing van de statuten die vanaf eind januari 2021 van kracht zijn.

1.2 Formele organisatie

Stichting Duurzaam Den Haag is gevestigd in het Nutshuis aan de Riviervismarkt 5 in Den Haag.
Duurzaam Den Haag kent een Raad van Toezicht en een directeur-bestuurder.

De Raad van Toezicht bestaat in 2020 uit:

- René Dekeling (afgetreden op 11 februari 2020 conform rooster van toe- en aftreden)
- Leo Freriks (afgetreden op 16 juni 2020 conform rooster van toe- en aftreden, heel 2020 als adviseur aangebleven)
- Willem Krzeszewski
- Hans Kuijpers
- Peter Smit (voorzitter)
- en Kirsten Wilkeshuis

De Raad van Toezicht houdt ook toezicht op het Klimaatfonds Den Haag. De Raad van Toezicht is in 2020 5 keer bijeengekomen (11/2, 7/4, 16/6, 20/10 en 15/12). In 2020 zijn de volgende belangrijke zaken vastgesteld:

- Jaarrekening 2019 (inclusief bestuursverslag)
- Jaarverslag 2019
- Bemensing Financiële en Personele Commissie
- Koers doorontwikkeling DDH 2022
- Uitgangspunten herijking relatie DDH – gemeente Den Haag (inclusief statutenwijziging)
- Begroting 2021
- Jaarplan 2021.

De dagelijkse leiding ligt in de handen van Heleen Weening, directeur-bestuurder.

Op het gebied van personeel was 2020 een consoliderend jaar temidden van de onzekerheid vanwege de Covid-19-pandemie. De interne organisatie is versterkt door goed ingeregelde werkprocessen. Het toeval wilde dat we begin 2020 zijn overgestapt op werken met Teams. Dat verving SharePoint als plek waar we gezamenlijk documenten opslaan, eraan werken en structureert de samenwerking. Niemand kon toen in januari nog vermoeden hoeveel voordeel we daarvan zouden hebben toen we na de uitbraak van Covid meer thuiswerkten dan op kantoor. We hebben in 2020 voor het eerst gewerkt met een overzichtelijk jaarplan op één A4 (het ODSM-model, zie ook verderop in dit bestuursverslag). Daarin staan de te realiseren doelen centraal (in tegenstelling tot de projecten en activiteiten die tot 2020 het structurerend principe vormden). Ook hebben we intern gewerkt met wat wij 'de estafette' noemen waarbij het team op effectieve wijze samenwerkt aan het bereiken van de afgesproken resultaten. Zaken waar we in de jaren voorafgaand aan 2020 voorbereidend werk voor hebben verricht.

Temidden van de onzekerheid rond Covid-19 is het team heel flexibel en innovatief gebleken. Door de richtlijnen was het niet mogelijk ons dagelijkse werk op de geijkte manier te doen. Collega's moesten schakelen van activiteiten voor en met bewoners op straat en in de wijk, naar online. Een deel van de activiteiten konden natuurlijk niet online, maar een groot deel wel. In korte tijd werden online formats ontwikkeld en succesvol uitgevoerd. En dingen noodgedwongen anders moeten doen bleek ook een trigger voor creativiteit. Zo werden straatacties en activiteiten in de wijk georganiseerd op een manier die wél kon binnen de richtlijnen van het RIVM.
Er waren weinig personele wisselingen in 2020. In de zomer hebben Laurence Breedveldt en Linda van Laar ons team versterkt op gebied van communicatie, respectievelijk als werkstudent op gebied van datamining. In het najaar hebben we afscheid genomen van Charlotte Bos.

In 2020 bestond de vaste bezetting uit 15 mensen:

- 6 projectleiders: Reinder Boon, Charlotte Bos (tevens senior medewerker communicatie, tot 1 november), Edwin Cornelissen, Tom Golder, Amber van der Lans en Lennart van de Linde,
- 3 communicatiemedewerkers: Anouk Dehue, Cas van der Graaf en Linda van Laar (vanaf 24 augustus),
- 3 projectondersteuners: Linde Veger, Laurence Breekveldt, Asie Redzheb
- office manager Yvonne Bledoeg,
- operationeel leider Claudia van Oosterhout en
- directeur Heleen Weening.

In totaal bedroeg de gemiddelde bezetting in 2020 10,25 fte.

Op de werkvloer werd het team versterkt door onze vrijwillige medewerkers Gerrit Jansen, Annouck van Ommen en Marjolein van Dillen. Ook waren er gedurende het jaar 8 stagiair(e)s /afstudeerders bij ons in huis: Marije van Hell (De Haagse Hogeschool, Opleiding Ruimtelijke Ontwikkeling | Climate & Management), Marina Henstra (De Haagse Hogeschool, Opleiding Commerciële Economie), Mia Rosa Hupkens (Hogeschool Inholland, Domein Agri, Food @ Life Sciences), Amber Stribos (De Haagse Hogeschool, Opleiding Ruimtelijke Ontwikkeling | Climate & Management), en vier 2e-jaars studenten Toegepaste Wiskunde van de Haagse Hogeschool (Stijn But, Ruud van Eijk, Mitchell Mulder en Amber Vangerven).

De flexibele schil die we afgelopen jaren hebben gerealiseerd werkt goed; de betrokken zzp'ers / associates met wie wij samenwerken geven ons de gelegenheid mee te ademen met meer en minder werk(druk).

1.3 Toelichting resultaat 2020

Het jaar 2020 hebben we afgesloten met een positief resultaat van € 9.376, circa € 1.400 hoger dan begroot. Het positieve resultaat is gerealiseerd uit overige projectactiviteiten die ook bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen van Duurzaam Den Haag. Het positieve resultaat zal worden toegevoegd aan de overige reserve ten behoeve van het weerstandsvermogen, wat wij van belang vinden voor de continuïteit van onze organisatie. Zie voor een uitgebreide toelichting op het financieel resultaat de jaarrekening.

2. Praktische uitwerking van onze doelstellingen in 2020

2.1 ODSM-model

Duurzaam Den Haag heeft voor 2020 het zogenaamde ODSM-model als basis voor het jaarplan gebruikt. De afkorting ODSM staat voor: Objectief, Doelen, Strategieën en Maatregelen die een voor een zijn uitgewerkt. Door het jaarplan in dit format op te stellen zijn alle genoemde onderdelen direct terug te voeren op het kwalitatieve doel voor de middellange termijn (Objectief) van Duurzaam Den Haag als geheel.

Voor de komende jaren is dat:
'DDH is de toonaangevende deskundige organisatie in Den Haag op het gebied van bewonersparticipatie bij de vormgeving en uitvoering van de energietransitie en het klimaatbestendig maken van de stad door het activeren, versterken en organiseren van burgerkracht.'

Om hier uitvoering aan te geven in 2020, hebben we een viertal strategieën geformuleerd.

2.2 Strategieën

De kern van ons werk is het versterken van de Haagse duurzaamheidsbeweging vanuit het perspectief van burgerkracht en bewonersparticipatie. Dat doen we aan de hand van de volgende strategieën:

1. Doelgroepen te **informeren** en te **activeren** om duurzaam aan de slag te gaan;
2. Actieve bewonersgroepen te **ondersteunen** en hun initiatieven **zichtbaar te maken**;
3. Als **'vertrouwde derde partij'** betrokkenen bij de Haagse duurzaamheidsopgave – en hun resources – met elkaar te **verbinden**;
4. Samen met alle stakeholders **nieuwe collectieve aanpakken** te ontwikkelen met maximaal gewenst eigenaarschap van bewoners.

In lijn met ons streven naar impact en het sturen op resultaat is het uitgangspunt telkens: wat is de maatschappelijke meerwaarde voor de stad die we met de betreffende strategie en de daarmee samenhangende activiteiten bereiken? Onderstaand wordt dat per strategie kort toegelicht.

Strategie 1
Doelgroepen informeren en activeren om duurzaam aan de slag te gaan

Met de energietransitie komt er – naast de gebruikelijke stimulans om duurzaam aan de slag te gaan − extra veel op bewoners en ondernemers af. Het leidt tot vragen en – niet zelden – onrust. Daarom is het meer dan ooit van belang dat mensen ergens terecht kunnen met hun vragen en onzekerheden. Duurzaam Den Haag vervult die taak door te informeren over hoe je duurzaam aan de slag kunt. Van kleine stappen, tot grote sprongen. Afhankelijk van hoe ver het onderwerp ligt van onze focus op energietransitie, klimaatbestendig en collectieve beweging, helpen wij bewoners zelf of brengen we hen in contact met de juiste partners in ons netwerk.

Het informeren van groepen bewoners doen we om hen te activeren daadwerkelijk duurzame stappen te zetten. We richten ons daarbij op álle bewoners van Den Haag. Bewoners die nog niet of nauwelijks weten wat de energietransitie inhoudt bieden we eenvoudige, laagdrempelige handelingsperspectieven om thuis duurzaam aan de slag te gaan. En bewoners die al aan de slag zijn, laten we zien wat ze nog meer kunnen doen, al dan niet in een gezamenlijk bewonersinitiatief.

Met Duurzaam Den Haag beschikt de stad over specialistische kennis, vaardigheden en tools om bewoners te bewegen duurzame stappen te zetten. Ook andere partijen in de stad kunnen hier gebruik van maken ten behoeve van de grote gezamenlijke opgave: de verduurzaming van Den Haag.

Strategie 2
Actieve bewonersgroepen ondersteunen en hun initiatieven zichtbaar maken

We helpen duurzame bewonersgroepen om van betekenis te zijn, verschil te maken en invloed uit te oefenen op hun directe leefwereld. Deze bewonersgroepen zijn met hun initiatieven een belangrijke partij in het aanjagen van duurzaam doen onder hun buurtgenoten. Het schaalniveau van een buurt of wijk is bij uitstek geschikt om bewoners in beweging te zetten voor iets abstracts en veelomvattends als de energietransitie en klimaatadaptatie: enerzijds klein genoeg om in de directe omgeving tastbaar te maken en je als bewoner betrokken te voelen, en anderzijds voldoende groot om verschil te maken. Duurzaam Den Haag ondersteunt al jaren diverse bewonersgroepen die duurzaam aan de slag zijn of willen en heeft goede relaties opgebouwd in Haagse wijken en buurten. Duurzame bewonersinitiatieven vinden naast

ondersteuning ook erkenning en waardering van Duurzaam Den Haag. Gezien en gewaardeerd worden, dat is een belangrijke factor in de continuïteit van bewonersinitiatieven.

Afhankelijk van hoe ver het onderwerp ligt van onze focus op energietransitie, klimaatbestendig en collectieve beweging, ondersteunen wij bewonersgroepen zelf of brengen we ze in contact met de juiste partners in ons netwerk. Bovenal ondersteunen we bewoners die uitvoering willen geven aan de energietransitie op een manier die aansluit bij de eisen en wensen van hun buurt en bij het klimaatbestendig maken van de directe leefomgeving. En we maken hun initiatieven zichtbaar voor de rest van de stad. Zo zorgen we dat bewonersgroepen gezien worden en daarmee andere bewonersgroepen inspireren of juist uitnodigen om kennis en ervaring te delen.

Strategie 3
Als 'vertrouwde derde partij' betrokkenen bij de Haagse duurzaamheidsopgave – en hun resources – met elkaar verbinden

Duurzaam Den Haag heeft zich de afgelopen jaren bewezen als belangrijke speler in de community rondom de Haagse energietransitie die bestaat uit bewoners(groepen), gemeente, andere overheden, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties, energiebedrijven, netbeheerders, woningcorporaties, marktpartijen en non-profitorganisaties. We bewegen ons op het snijvlak van de leefwereld van mensen (bewoners en ondernemers in al hun rollen van woningeigenaar of huurder tot initiatiefnemer in de wijk) en de systeemwereld (overheid, bedrijfsleven, woningcorporaties etc.). Voor beide werelden zijn we een 'vertrouwde derde partij': een onafhankelijke organisatie die door alle partijen in het veld vertrouwd wordt en om die reden ook in staat is om verschillende stakeholders met elkaar te verbinden. Daarbij zijn wij in staat bewonersinitiatieven als gelijkwaardige gesprekspartner aan tafel te krijgen bij partijen uit de systeemwereld, zoals de overheid en marktpartijen. Als spin in het web leveren we structureel en incidenteel waardevolle input tijdens netwerkbijeenkomsten, expertmeetings, congressen, seminars en afstemmingsoverleggen. Ons vertrekpunt is altijd de leefwereld van mensen.

Strategie 4
Samen met alle stakeholders nieuwe collectieve aanpakken ontwikkelen met maximaal gewenst eigenaarschap van bewoners

Er is veel in beweging op het gebied van duurzaamheid. De markt ontwikkelt zich snel. Er zijn nieuwe (commerciële) spelers die vaak grootschalig oplossingen aanbieden, zowel op gebied van schone energie als energiebesparing. Die grootschalige uitrol is alleen mogelijk rond beproefde concepten en waar mensen bereid en in staat zijn te investeren, dat creëert voor deze marktpartijen ook een aantrekkelijk verdienmodel. Maar het is nog lang niet zo dat de markt iedereen bedient.

Waar de markt niet werkt, zien wij ons als wegbereider. We initiëren nieuwe aanpakken en/of aanpakken voor nieuwe doelgroepen, of aanpakken van elders die nieuw zijn voor Den Haag. Samen met alle stakeholders ontwikkelen van nieuwe collectieve oplossingen. Daarbij richten we ons op maximaal eigenaarschap van bewoners. Dat betekent dat bewoners zich mede-eigenaar voelen en zijn van het proces en van het resultaat ervan (de aanpak met bijbehorende maatregelen of het nieuwe energiesysteem). Door samen met stakeholders nieuwe collectieve oplossingen te ontwikkelen met maximaal eigenaarschap van bewoners versterken we de Haagse duurzaamheidsbeweging.

2.3 Resultaten

Met creativiteit en daadkracht zijn er in 2020, ondanks de Covid-19-maatregelen, veel mooie dingen bereikt. Haagse huizen zijn energiezuiniger gemaakt, straten zijn vergroend, er zijn belangrijke stappen gezet in de overgang naar duurzame energiebronnen én er werd naar elkaar omgekeken in deze voor velen moeilijke tijd. Een aantal hoogtepunten uit 2020:

Activiteiten focuswijken

Vanuit het meerjarig project Nieuwe Energie en Groen in de Buur ondersteunt Duurzaam Den Haag sinds 2018 drie buurtteams in de buurten Moerwijk-Oost, Koningsplein en omgeving, en Molenwijk/Puntpark. Dit zijn drie van de tien Groene energiewijken van de gemeente die vooroplopen bij de overgang naar schone energie. Bij onze activiteiten in deze buurten staat de kracht van de bewoners centraal. Concreet betekent dit dat we samen met de bewoners kansen benutten vanuit de energietransitie en op zoek gaan naar directe waarde voor mensen in de buurt, zoals werkgelegenheid, versterking van de lokale economie en financiële middelen. We doen dat op een manier die kenmerkend is voor Duurzaam Den Haag; vertrekkend vanuit het geloof in burgerkracht – Haagse Krach − en met als doel om bewoners vanuit gedeeld eigenaarschap aan het stuur te zetten.

Steun Moerwijk-Oost

Door Covid-19 konden de voedselbankdistributiecentra hun werk niet meer doen. Duurzaam Den Haag ondersteunde de Covid-actie van Voedselbank Moerwijk door ons netwerk te vragen producten of geld te doneren om de voedselpakketten gevuld te houden. Daar werd volop gehoor aan gegeven. Bakkerij Van Kempen is brood gaan doneren, Ekoplaza is voor de voedselbank producten in de winkel gaan inzamelen, de Rotaryclub deed een schenking voor twee vrieskisten en duurzaam verpakkingsmateriaal en Fonds 1818 deed een schenking van €10.000,- het aanvullen van de voedselpakketten. Deze actie heeft ons relaties opgeleverd, lokaal, bekend en vertrouwd door bewoners, waardoor we later ook eenvoudig een minder makkelijk te bereiken doelgroep konden bereiken met energiebesparingsaanbod van onszelf en van de gemeente.

Kopgroep2030

In 2020 heeft het buurtteam Koningsplein een belangrijke stap gezet in verzelfstandiging door zich te verenigen in een stichting onder de naam Kopgroep2030. Alle leden van het buurtteam zijn toegetreden tot het bestuur van deze stichting. Het winnen van de Energie in de Wijk Challenge in 2020 illustreert de ontwikkeling van hun rol in de Haagse duurzaamheidsbeweging: van buurtteam tot gelijkwaardig gesprekspartner en mede-vormgever van waarde in de wijk!

Verduurzaming Trefpunt Laakhage

Het buurtcentrum Trefpunt Laakhage in Molenwijk/Puntpark is in 2020 flink duurzamer geworden. Het idee voor een gebouw waar bewoners kunnen zien en ervaren wat duurzame maatregelen betekenen, komt uit de buurt zelf. Het bestuur van Laakhage, de afdeling Centraal Vastgoed van gemeente Den Haag, Duurzaam Den Haag én het buurtteam Energierijk Molenwijk/Puntpark werken samen om dat mogelijk te maken. Het gebouw is in 2020 voorzien van glas-, gevel- en vloerisolatie om het pand energiezuiniger te maken, er zijn 156 zonnepanelen op het dak geplaatst die het gebouw van energie gaan voorzien. En in december is het buurtcentrum voorzien van een innovatieve stille warmtepomp die energie uit de lucht en uit de zon haalt.

Duurzaam Den Haag stappenplan voor bewonersparticipatie in de energietransitie
Met de juiste aanpak biedt de energietransitie een unieke mogelijkheid om bewoners te betrekken, juist omdat het zo ingrijpt op het dagelijks leven en de directe leefomgeving van eenieder. Duurzaam Den Haag heeft in voorgaande jaren veel ervaring opgedaan met participatie in buurten en bewoners(groepen) als gelijkwaardige gesprekspartner aan tafel krijgen bij partijen uit de systeemwereld, zoals de overheid en marktpartijen. Zo kunnen bewoners desgewenst mede-eigenaar worden en een actieve rol vervullen in de energietransitie. In 2020 hebben we deze kennis en ervaring vertaald naar een drietal – met elkaar samenhangende – beproefde instrumenten: de Haagse Krach analyse, de Duurzaam Den Haag Beslisboom voor participatie en de Duurzaam Den Haag Buurtaanpak. Te samen vormen zij een stappenplan voor bewonersparticipatie in de energietransitie.

Dertig dagen duurzaam doen
We hebben in september 2020 bewoners uitgedaagd mee te doen met Dertig Dagen Duurzaam Doen, een online challenge om te ervaren hoe eenvoudig het is om duurzamer te leven. 322 deelnemers uit 38 verschillende Haagse wijken schreven zich in. Met wekelijkse tips en kleine uitdagingen verkleinden de fanatiekelingen hun gezamenlijke ecologische voetafdruk met maar liefst 31 voetbalvelden. De Dertig Dagen Duurzaam Doen was een samenwerking met The Footprint Challenge.

Direct aan de slag met acties in de wijk
Ondanks Covid-19 hebben we in 2020 toch een paar acties in de wijk kunnen organiseren waarbij bewoners direct aan de slag konden gaan. Zo hebben we evenals voorgaande jaren in opdracht van gemeente Den Haag *Operatie Steenbreek* vormgegeven en uitgevoerd. In totaal is er in 2020 2.700 m2 groen bij gekomen en zijn ruim 30.000 stenen ingeleverd. We hielpen bijvoorbeeld de VvE Hortensia-Mient waar het parkeerterrein vergroend en klimaatadaptief gemaakt is en er zo'n 7.500 tegels zijn verwijderd. We zijn ook trots op bewonersorganisatie SPARK die maar liefst 130 geveltuintjes in de wijk Rustenburg hebben aangelegd. Daarnaast hebben we om mensen duurzaam in beweging te brengen acties die dicht bij de belevingswereld van bewoners liggen geïnitieerd. Het plaatsen van een regenton is zo'n vrij eenvoudige maatregel: bewoners kunnen dat zelf doen, het sluit aan bij de wens om te vergroenen en water te besparen én het draagt bij aan een klimaatadaptieve stad. In 2020 hebben we *drie regentonnenacties* georganiseerd en in totaal 124 regentonnen uitgedeeld. Samen vangen deze regentonnen bijna 18.000 liter water op. Tot slot zijn *plantenbibliotheken* een nieuw fenomeen in de stad: buren onderhouden een kastje met stekjes van planten en anderen kunnen deze stekjes ruilen voor andere stekjes. Een plantenbibliotheek draagt bij een de diversiteit van planten in de stad én de saamhorigheid in de buurt. In 2020 hebben we 4 plantenbibliotheken helpen te realiseren, onder andere op het Newtonplein.

Werkgroep duurzame Haagse warmte
De Werkgroep Duurzame Haagse Warmte is een samenwerking tussen stichting Duurzaam Den Haag en 30 bewonersinitiatieven. In de werkgroep verzamelen en delen bewoners van verschillende bewonersinitiatieven kennis en ervaring over het aardgasvrij maken van hun buurt en over onderwerpen die te maken hebben met de energietransitie. In 2020 zijn negen werkgroepsessies gehouden, met gemiddeld 30 deelnemers uit circa 20 buurten. In werkbespreking van commissie Leefomgeving van de Haagse gemeenteraad op 3 september werden Haagse buurtinitiatieven geprezen om hun kennis en inspanning.

Energiecoaches
Duurzaam Den Haag ondersteunt de Haagse Energiebesparingsaanpak (HEBA) waarbij wijkbewoners in 2020 het heft in eigen handen hebben genomen als energiecoach. Energiecoaches zijn vrijwilligers opgeleid door de Hoom Coöperatie om bewoners in de eigen wijk te adviseren over energie besparen. De energiecoaches komen thuis langs voor een vrijblijvend gesprek aan de keukentafel. Op die manier kunnen buren onderling informatie, kennis en ervaring uitwisselen. In 2020 zijn er 4 deelnemende wijken bijgekomen (7 wijken in totaal) en zijn er 45 energiecoaches actief geweest die gezamenlijk 300 adviesgesprekken hebben gevoerd die al hebben geleid tot 175 verduurzamingsmaatregelen.

Energiebespaarcampagne
In het najaar van 2020 zijn we een Energiebespaarcampagne gestart, om ondanks het wegvallen van publieksevenementen toch nieuwe doelgroepen te bereiken. De campagne was in het bijzonder gericht op mensen met een smalle beurs. Bij de Voedselbank uitgiftepunten Exoduskerk, Marcuskerk, Paardenberg, Scheveningen en Laak CPI hebben 500 bewoners een gratis ledlamp gekregen. Daarnaast zijn ze geïnformeerd over eenvoudige manieren om energie te besparen en gewezen op de gratis Energiebespaarbox van gemeente Den Haag, waarvoor 120 mensen zich hebben aangemeld.

Duurzame make-over mobiele loket
De Duurzaam Den Haag fietskar is ons nieuwe mobiele loket. In de hoop snel weer evenementen in de wijk te kunnen bezoeken, is in 2020 de fietskar uitgerust met zonnepanelen die zorgen voor de elektrische trapondersteuning, het Energiebespaarrad van Fortuin, het Expeditie Schone Energie-spel en ondersteunend informatiemateriaal om met mensen in gesprek te gaan over duurzaam aan de slag gaan. Het is een echte eye-catcher op buurtfestivals en wijkevenementen. De fietskar is ook te leen voor bewonersinitiatieven die op eigen evenementen bij buurtgenoten duurzaamheid onder de aandacht willen brengen.

Materiaaluitleen
Duurzaam Den Haag leent diverse materialen uit aan bewoners en bewonersinitiatieven om thuis te ervaren wat duurzaam doen inhoudt of om duurzaam doen tijdens een wijkevenement onder de aandacht te brengen. Zo zijn er bijvoorbeeld het Expeditie Schone Energie Spel en het Energiebespaarrad van Fortuin. Daarnaast hebben we een aantal inductiekooksets te leen. Een aantal van deze kooksets, bestaande uit inductiekookplaat en pannen, zijn in 2020 uitgeleend aan het buurtevenement ‘Heel Moerwijk Bakt’ zodat de deelnemers aan deze kookwedstrijd kennis konden maken met koken zonder aardgas.

Vertrouwde derde partij
Als vertrouwde derde partij verbinden we stakeholders met elkaar en dragen we met onze expertise en met ons netwerk op gebied van bewonersparticipatie, activatie en de bottom-up beweging bij aan de kwaliteit van producten en processen van partijen die in de stad met elkaar impact realiseren ten aanzien van energietransitie, klimaatadaptatie en bewonersparticipatie. In 2020 heeft Duurzaam Den Haag ruim 143 stakeholders met elkaar verbonden en/of bijgedragen aan de kwaliteit van producten en diensten van die partijen. Op de nieuwjaarsbijeenkomst zijn ruim 160 duurzame dromers en doeners bijeengebracht

vanuit buurtinitiatieven, ondernemers, maatschappelijke organisaties en verschillende afdelingen van de gemeente. Daarnaast wordt structureel overlegd met relevante gemeentelijke afdelingen en we zoeken wederzijdse samenwerking op met onder andere Team Energietransitie, afspraken rondom het ontwerp Stedelijk Energieplan, het Stedelijk Groen Overleg, Werkgroep Focuswijken en de Haagse Energiestrategie. Met de diensten Publiekzaken, Stedelijke Ontwikkeling en Stadsbeheer is voortdurend afgestemd op het gebied van aanbod, communicatie en rolverdeling. Bijvoorbeeld over de nieuwe website duurzamestad.denhaag.nl, de Duurzaam Den Haag buurtaanpak in drie van de tien Groene Energie wijken, de demarcatie van rollen rond participatie, de Haagse Energiebesparingsaanpak (HEBA), de WijkenChallenge en stadsbrede communicatie over waterzijdig inregelen.

Nieuwe collectieve aanpakken

Een voorbeeld is de samenwerking met het buurtteam Energierijk Molenwijk/Puntpark en met ondersteuning van externe expertise zijn belangrijke stappen gezet voor de oprichting van een energiecoöperatie. Het eerste concrete project zijn zonnepanelen op het buurtcentrum Laakhage en op sporthal Lipa. Vanuit de nadrukkelijke wens dat buurtgenoten deelnemen, is gezocht naar een constructie die het mogelijk maakt dat ook bewoners met een smalle beurs deel kunnen nemen. Zo zijn we uitgekomen op het Op Rozen Model, een financieringsvorm die het mogelijk maakt om tegen een relatief lage eenmalige bijdrage lid te worden de coöperatie. Kern van dit model is de verdeling vreemd vermogen (80%) en eigen vermogen (20%). Het lage percentage eigen vermogen verdeeld over een groot aantal leden realiseert een lage inbreng. Concreet betekent dit dat de leden €25 eenmalig inleggen en vijftien jaar lang €30 terugkrijgen. In 2021 zal het eerste project van de coöperatie uitgevoerd worden.

Community

Om in contact te blijven met de stad en onze community hebben we in 2020 21 livestreams georganiseerd. De maandelijkse netwerkbijeenkomsten vonden online plaats, waaraan ruim 300 bewoners hebben deelgenomen. Daarnaast werd via de website, Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn en de maandelijkse Duurzaam Den Haag nieuwsbrief nauw contact gehouden met de community.

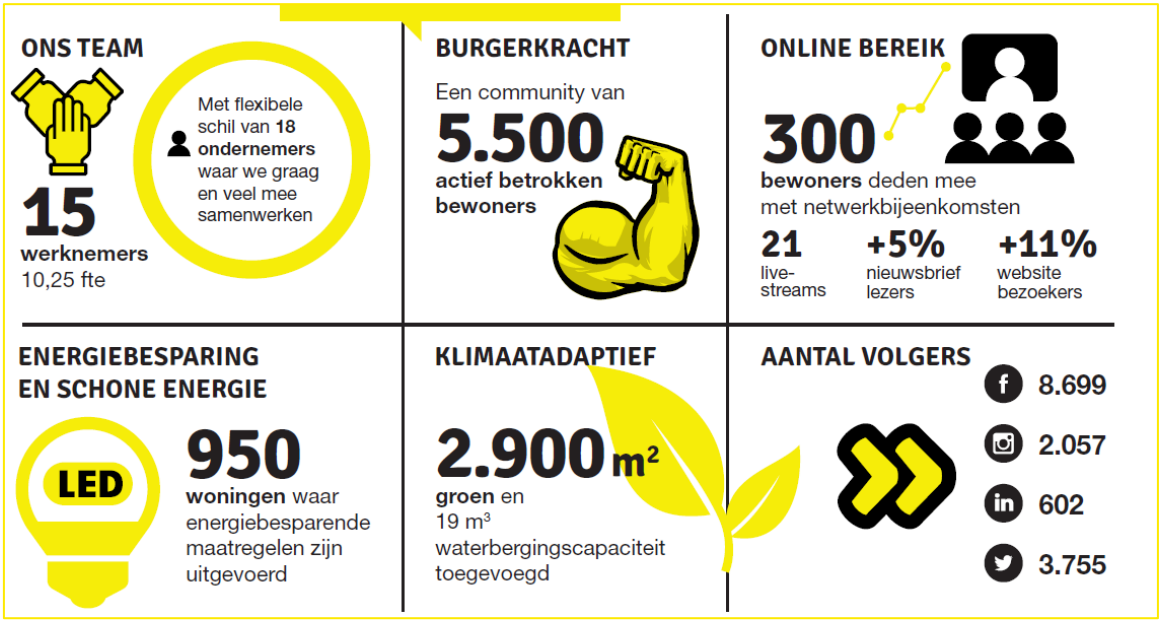

Duurzaam Den Haag in de media

In 2020 is Duurzaam Den Haag meerdere keren genoemd in Haagse media. Zo vertelde Tom dit jaar op Den Haag FM over duurzame tips tijdens Covid-19 en over de Dertig Dagen Duurzaam Doen challenge. Anouk is gequoot in het AD Haagse Courant in het artikel 'Zeventig procent Haagse tuinen betegeld: 'Mensen eisen parken in buurt, maar hebben zelf stenen tuinen', over Operatie Steenbreek en hoe een groene omgeving ook andere problemen in de wijk oplost. Met als kers op de taart een interview met Heleen in het AD, wat online meer dan 100.000 kliks heeft opgeleverd. Met als titel: 'Radiatorfolie en brievenbusborstel: Met deze kleine ingrepen kan je bijna 350 euro besparen op je energierekening'.

Bekijk enkele hoogtepunten uit 2020 op de digitale kaart.

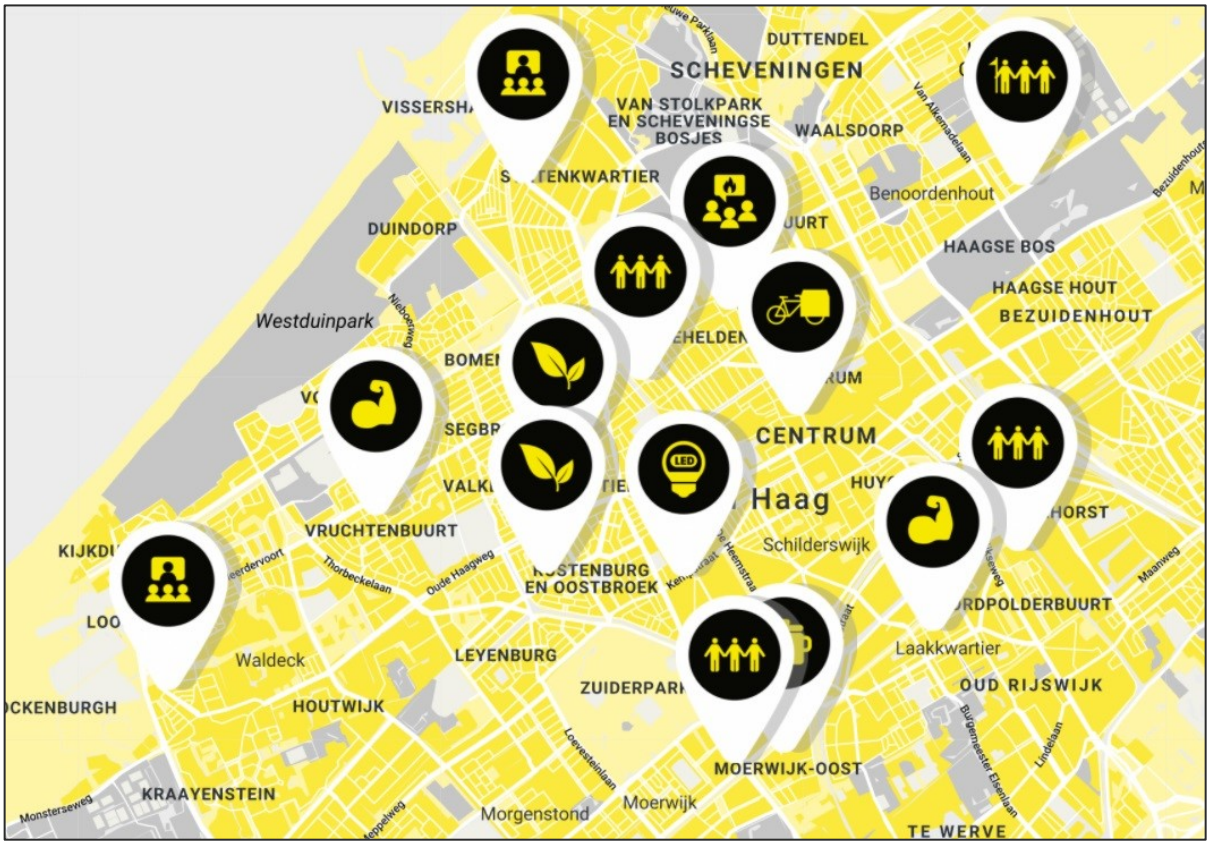

Voor het volledige overzicht van onze projecten en activiteiten en hun resultaten verwijzen we graag naar het onze website.

2.3 Klimaatfonds Haaglanden

De werkzaamheden voor het Klimaatfonds Haaglanden zijn in 2020 tegen vergoeding uitgevoerd door het team van Duurzaam Den Haag. In 2020 hebben drie organisaties in totaal 7.668 ton CO_2 gecompenseerd via het Klimaatfonds.
Met die bijdrage heeft het Klimaatfonds aan in totaal 13 projecten van 10 maatschappelijke organisaties een financiële bijdrage toegekend. Dat is minder dan in 2019. Belangrijkste oorzaken daarvoor zijn de Covid-19crisis, waardoor een aantal projecten uitgesteld moest worden, en de nieuwe postcoderoos-regeling, die per april 2021 ingaat en waar een aantal projecten op wacht vanwege de gunstiger voorwaarden.

De 13 uitgevoerde projecten zijn gerealiseerd door 7 bewonerscollectieven, 1 sportclubs, 1 school en 1 welzijnsorganisatie. Bij 12 van de projecten zijn (collectief) in totaal 2.339 zonnepanelen aangelegd, ruim 1500 minder dan in 2019. Bij twee projecten zijn ook warmtepompen aangeschaft (in totaal 4, wat 19 minder is dan in 2019). Bij een project is de traditionele verlichting vervangen door ledverlichting (dit was voor het laatst, omdat het om een vertraagd project ging). Voor alle projecten geldt dat de CO_2-reductie is berekend voor een periode van maximaal 12 jaar. De totale CO_2-reductie van alle projecten in 2020 bedraagt 3.928 ton

3 Vooruitblik 2021

In 2021 werken we verder aan ons doel op middellange termijn: ‘DDH is de toonaangevende deskundige organisatie in Den Haag op het gebied van bewonersparticipatie bij de vormgeving en uitvoering van de energietransitie en het klimaatbestendig maken van de stad door het activeren, versterken en organiseren van burgerkracht’. We blijven we ons richten op de organisatie van de uitvoering van de energietransitie in Den Haag vanuit het perspectief van bewoners en burgerkracht. We activeren groepen bewoners op gebied van schone en betaalbare energie, vergroening en waterberging. Waarbij we de uren en middelen globaal als volgt verdelen: energietransitie (60%), klimaatadaptief (15%) en overige (25%).

We ondersteunen actieve bewonersgroepen en maken hun initiatieven zichtbaar. Daarnaast gaan we bestaande buurt- en bewonersorganisaties actief benaderen om deze te bewegen duurzaamheid als organisatie op de agenda te zetten.

De buurtaanpak van Nieuwe Energie en Groen in de Buurt, waarbij we buurtteams ondersteunen die de buurt mobiliseren voor schone energie en meer groen zetten we voort in Molenwijk/Puntpark, Koningsplein en omgeving en Moerwijk-Oost. Met de opgedane ervaring uit deze buurten gaan we in 2021 in opdracht van de gemeente naar drie nieuwe buurten toe, namelijk Laakkwartier-Oost, Laakkwartier-West en Spoorwijk. De opgave van de energietransitie vertalen we naar de schaal van de buurt en de belevingswereld van de mensen die er wonen om heel diverse groepen mensen te bereiken, ook in kwetsbare wijken. Vanuit die motivatie gedachte is ook besloten om in april 2021 met het kantoor te verhuizen. Den Haag gaat dichter naar de bewoners toe. We gaan van het hart van het centrum van Den Haag, te midden van winkels en horeca, naar het hart van Moerwijk te vestigen. Te midden van bewoners.

We willen niets liever dan de stad weer in gaan met acties, zodra de Covid-19 maatregelen dat toelaten. Hopelijk zijn we weer aanwezig op wijkfestivals en buurtevenementen en kunnen we bewoners samenbrengen en hen laagdrempelige duurzame stappen laten zetten met energiebesparings- en regentonnenacties. Bewonersinitiatieven die zelf een evenement in de buurt organiseren, kunnen gebruik maken van onze duurzame uitleenmaterialen. Onze in 2020 van zonnepanelen voorziene mobiele loket is een eye-catcher op elk evenement en is te leen. Spellen als het Expeditie Schone Energie, het Energiebesparingsrad van Fortuin en het Foodprintspel zijn leuk voor jong en oud en laten mensen kennismaken met duurzaamheid.

Ook blijven we ons bezighouden met innovatieve projecten. Waar de markt niet werkt, blijven we ons opstellen als wegbereider door nieuwe aanpakken en/of aanpakken voor nieuwe doelgroepen te initiëren. Met name de zogenaamde middengroepen, bewoners die nog niet duurzaam aan de slag zijn, maar daar met je juiste benadering wel voor open staan, zijn in 2021 een belangrijke doelgroep voor Duurzaam Den Haag. Evenals jongeren. Daarnaast komt er in samenwerking met HaagWonen en Hoogheemraadschap Delfland een showcase klimaatadaptatie. Hier gaan we laten zien hoe we in de buurt om kunnen gaan met het opvangen van water wat weer gebruikt kan worden om droogte aan te pakken door de toenemende hitte.

We gaan concreet in de stad aan de slag met vergroenen zodat Den Haag klimaatverandering aankan. Zo gaan we door met het succesvolle Operatie Steenbreek, dat dit in 2021 haar vijfjarig jubileum heeft. We leggen de focus op Haagse wijken met de meeste hittestress, de zogenaamde hotspots, dit zijn buurten in de stadsdelen Centrum, Laak en de buurt Scheveningen Badplaats. Met het project Bomen voor Den Haag gaan we de stad verder vergroenen. 1000 huishoudens krijgen dit jaar een boom om te planten in hun eigen tuin, of bijvoorbeeld in de tuin van school. Bomen zorgen niet alleen voor groen en sfeer, maar ook voor meer opname van CO_2 en trekken vogels aan.

Tot slot blijven we als vertrouwde derde partij verbinding leggen tussen betrokkenen bij de Haagse duurzaamheidsopgave en als geheel de Haagse duurzaamheidsbeweging versterken. Daarmee zorgen we dat bewoners in de energietransitie als gelijkwaardige gesprekspartner aan tafel komen met systeempartijen. Zo helpen we bewoners en de gemeente effectiever te zijn in het behalen van de doelstellingen om klimaatneutraal en klimaatbestendig te worden.

4 Samengevatte begroting 2021

De begroting voor het boekjaar 2021, zoals vastgesteld door de Raad van Toezicht in haar vergadering van 15 december 2020, ziet er in hoofdlijnen als volgt uit:

BATEN (in €)	
Basisbijdrage Gemeente Den Haag	450.000
Nationale Postcode Loterij	46.800
Projectsubsidies en bijdragen	670.000
Overige baten	184.750
Totaal baten	**1.351.550**
LASTEN (in €)	
Personeelskosten, vast	868.300
Personeelskosten, variabel	42.000
Huisvestingskosten	50.000
Organisatiekosten	100.700
Afschrijvingen	4.500
Kosten activiteiten	280.000
Financieringsresultaat	1.000
Totaal lasten	**1.346.500**
RESULTAAT	**5.050**

De voortdurende Covid19 pandemie zal ook in 2021 nog zijn invloed hebben op hetgeen wij gaan uitvoeren. Echter op grond van de ervaringen van het afgelopen jaar, waarin we onze activiteiten met de nodige creativiteit hebben uitgevoerd zoals hiervoor ook weergegeven, verwachten we dat 2021 er beter uit zal zien. Het einde van de pandemie lijkt in zicht en dat biedt weer kansen om ons weer meer in de wijken te laten zien en onze activiteiten fysiek uit te dragen. De opbrengsten in de begroting zijn voor het grootste deel al zeker en daar waar dat nog niet het geval is kunnen we ook de kosten nog afschalen zodat dit niet gelijk tot negatieve effecten lijdt. Op grond hiervan zijn wij positief over de uitkomsten voor 2021 en zien wij geen risico's voor onze continuïteit mede ook in het licht van het beschikbare vermogen.

2 ALGEMENE TOELICHTING

2.1 Inschrijving Kamer van Koophandel

De Stichting is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel Haaglanden te Den Haag onder nummer 57705046.

2.2 Statutaire vestigingsplaats

De stichting is statutair gevestigd te 's-Gravenhage

2.3 Begrotingsvergelijking

Een vergelijking tussen de realisatie 2020 en de begroting over 2020 geeft het volgende beeld. (bedragen afgerond op veelvouden van € 1.000).

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Verschil ten opzichte van de begroting Voordelig	Nadelig
	€	€	€	€
Subsidiebaten	952	1.169		217
Bijdragen	150	301		151
Overige baten	-	-		
	1.102	1.470		
Overige lasten				
Personeelskosten	759	977	218	
Huisvestingskosten	47	48	1	
Organisatiekosten	86	95	9	
Afschrijvingen	4	5	1	
Activiteitenkosten	196	337	141	
	1.092	1.462	370	368
Financieringsresultaat	(1)	(1)	- -	
			(368)	
Bedrijfsresultaat	9	7	2	

Toelichting

Algemeen

Het resultaat over 2020 ligt in lijn met het resultaat dat is begroot voor dit jaar. Gegeven het feit dat het een bijzonder jaar is geweest met alle uitdagingen rondom het corona virus is dit een zeer acceptabel resultaat te noemen.
Het niveau van de baten valt lager uit dan begroot maar er zijn ook minder kosten gemaakt, mede dankzij de ingebouwde flexibiliteit op het gebied van inhuur, waardoor dit op het resultaat geen negatieve invloed heeft. In de hiervoor opgenomen vergelijking zijn nog een aantal substantiële verschuivingen zichtbaar. Deze worden onderstaand nader toegelicht.

Opbrengsten

In de begroting hebben we gerekend met een totaal bedrag van € 1.169.000 aan subsidies. Nadat de begroting is vastgesteld en de aanvraag door de gemeente is behandeld werd duidelijk dat het bedrag aan projectsubsidies naar beneden zou worden bijgesteld. Als dit de enige aanpassing zou zijn geweest dan was de opbrengst ruim € 90.000 lager uitgevallen.
Echter als gevolg van de Covid19 pandemie bleek gaandeweg 2020 dat het realiseren van onze

activiteiten anders uit zou pakken dan eerder aangenomen. Dit houdt in dat we op een aantal onderdelen minder materiele kosten hebben gemaakt die we slechts deels hebben opgevangen door extra personele inzet. Ook hebben we op een aantal onderdelen minder in kunnen zetten waardoor ook sommige milestones niet zijn gehaald. Door al deze aanpassingen wordt over het geheel genomen ruim € 100.000 van de toegezegde subsidie teruggegeven en valt derhalve de totaal verantwoorde subsidie lager uit.
Daarnaast was in de begroting een nog te acquireren post van € 150.000 opgenomen bedoeld voor dekking van uitbreiding van de personele inzet met een business developer. Omdat die uitbreiding echter niet is geeffectueerd was die uiteindelijk niet nodig. Hierdoor vallen de bijdragen lager uit.

Overige lasten
Het totaal van de overige lasten ligt lager dan de begroting voor het boekjaar 2020 maar doordat ook de baten lager uitvallen is het positieve effect op het totale resultaat minder groot dan op grond van de lagere kosten mag worden verwacht
De belangrijkste afwijkingen kunnen als volgt worden toegelicht.

Personeelskosten
De belangrijkste afwijking is zichtbaar bij de post 'salariskosten'. Zoals hiervoor al aangehaald is de in de begroting opgenomen uitbreiding met een business developer niet geeffectueerd. Hierdoor vallen de bruto loonkosten en de daaraan verbonden sociale premies en pensioenafdrachten lager uit.
Dit effect wordt versterkt door de ontvangst van verzuimuitkeringen voor de personeelsleden die korte of langere tijd zijn uitgevallen. Ook heeft het niet uitbreiden invloed op een aantal andere zaken wat o.a. zichtbaar is bij de 'personeelsverzekeringen' en 'opleidingskosten'.
Omdat de begrote activiteiten in eerste aanleg niet volledig met de vaste formatie konden worden uitgevoerd is ook ingezet op een post inhuur derden. Echter door de beperking van de projectsubsidie en daarmee de uit te voeren activiteiten alsook het niet in dienst nemen van de business developer, die een fors deel van de tijd indirect zou zijn, bleek extra inhuur maar zeer beperkt nodig.

Activiteitenkosten
Zoals bij algemeen al aangehaald zijn er ook minder activiteiten kosten gemaakt dan begroot omdat een aantal zaken vanwege Covid19 niet konden worden uitgevoerd. Een klein deel hiervan is omgezet naar personele inzet maar het restant van niet bestede kosten wordt als niet benutte subsidie teruggeven aan de gemeente.

2.4 Subsidieregeling

A Richtlijnen
De Stichting wordt o.a. gesubsidieerd door de Gemeente Den Haag, op basis van de Algemene Subsidieverordening Den Haag (ASV). Daarnaast ontvangt de stichting ook bijdragen van Fonds 1818 te Den Haag en de Nationale Postcodeloterij.

B Financiering
Voor het boekjaar 2020 heeft de Stichting van de gemeente de navolgende subsidietoezeggingen ontvangen

Omschrijving	Datum	Kenmerk	Periode
			€
Gemeente Den Haag, basissubsidie	19-2-2020	ABBA/VL/26507	480.000
Gemeente Den Haag, projectsubsidies	12-8-2020	ABBA/VL/28921	595.000

Van deze toekenning wordt 90% in het jaar als voorschot ontvangen. Zoals onder 2.3 benoemd valt de af te rekenen subsidie lager uit dan toegekend en komt zelfs lager uit dan het voorschot wat is ontvangen. Dit betekend dat voor 2020 een terug te betalen bedrag is opgenomen.

C Subsidie vaststellingen
De door de Gemeente Den Haag verleende subsidies zijn tot en met het boekjaar 2019 definitief vastgesteld.

2.5 Kasstromenoverzicht

Het saldo van de geldmiddelen is in 2020 met € 76.000 toegenomen van € 187.000 ultimo 2019 tot € 263.000 ultimo 2020. Deze toename wordt in het onderstaande kasstromenoverzicht nader toegelicht.

(Bedragen afgerond op € 1.000)	2020		2019	
	€	€	€	€
Geldmiddelen per 1 januari		187		355
Operationele kasstromen				
Netto werkkapitaal *	68		(183)	
Resultaat	9		11	
		77		(172)
Investeringskasstromen				
Materiële vaste activa	(1)		4	
		(1)		4
Geldmiddelen per 31 december		263		187

*** Mutatie netto werkkapitaal**	€	€
Kortlopende vorderingen per 31 december 2020		152
Kortlopende vorderingen per 1 januari 2020		278
		126
Kortlopende schulden per 31 december 2020	287	
Kortlopende schulden per 1 januari 2020	345	
		(58)
		68

3 Bestemming resultaat

Het saldo over het boekjaar is als volgt verdeeld:

	2020	2019
	€	€
Toevoeging aan de overige reserve	9.376	10.617

Jaarrekening

1 BALANS PER 31 DECEMBER 2020

(na resultaatbestemming)

A C T I V A

	2020		2019	
	€	€	€	€
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa		14.309		13.383
VLOTTENDE ACTIVA				
Kortlopende vorderingen	151.928		278.191	
Geldmiddelen	263.008		186.838	
		414.936		465.029
		429.245		478.412

P A S S I V A

	2020		2019	
	€	€	€	€
Eigen Vermogen				
Overige Reserve	142.230		132.854	
		142.230		132.854
Kortlopende schulden				
Crediteuren	16.905		35.811	
Loonverplichtingen	55.387		67.396	
Vooruit ontvangen bedragen	72.276		61.443	
Overige schulden	142.447		180.908	
		287.015		345.558
		429.245		478.412

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER HET BOEKJAAR 2020

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Subsidiebaten	952.546	1.169.000	1.168.146
Bijdragen	150.077	300.975	147.347
	1.102.623	1.469.975	1.315.493
Totaal baten	1.102.623	1.469.975	1.315.493
Overige lasten			
Personeelskosten	759.411	977.800	725.426
Huisvestingskosten	47.191	47.500	45.020
Organisatiekosten	85.616	94.950	87.145
Afschrijvingen	3.928	4.500	4.243
Activiteitenkosten	196.061	336.750	442.176
Totaal overige lasten	1.092.207	1.461.500	1.304.010
Bedrijfsresultaat	**10.416**	**8.475**	**11.483**
Financieringsresultaat	(1.040)	(500)	(866)
Resultaat	**9.376**	**7.975**	**10.617**

Het resultaat is als volgt verdeeld			
Mutatie overige reserve	9.376	7.975	10.617

3 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

3.1 Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Deze jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 voor organisaties zonder winststreven.

Corona crisis
Het boekjaar 2020 heeft in het teken gestaan van de gevolgen van het coronavirus. Voor de stichting heeft dit echter niet geleid tot een terugval in inkomsten omdat het grootste deel hiervan in de vorm van subsidies wordt verstrekt door de Gemeente Den Haag. Met behulp daarvan heeft de stichting haar begroting kunnen realiseren en zijn ook de geplande activiteiten voor het overgrote deel uitgevoerd. De crisis heeft derhalve voor de stichting geen gevolgen voor de continuiteit en haar vermogenspositie.

3.2 Waarderingsgrondslagen voor de balans

Algemeen
De waardering van activa en passiva vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Materiële vaste activa
De waardering van de materiële vaste activa vindt plaats tegen de aanschaffingswaarde verminderd met lineaire afschrijvingen.
Op materiële vaste activa welke in de loop van het boekjaar zijn aangeschaft wordt de afschrijving naar tijdsgelang berekend.

Vorderingen
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, voor zover nodig rekening houdend met mogelijke oninbaarheid.

Loonverplichtingen
Op de balans zijn onder de kortlopende schulden de verplichtingen c.q. vorderingen voortvloeiende uit de salarisbetaling aan de medewerkers en de daarmede verband houdende afdrachten gesaldeerd opgenomen, ongeacht of het eindsaldo hiervan positief, danwel negatief is.

3.3 Waarderingsgrondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen
Opbrengsten worden verantwoord in het jaar waarin de activiteiten zijn verricht c.q. de prestaties zijn geleverd. Kosten worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Baten
Onder baten wordt verstaan de bedragen voor de in het verslagjaar geleverde goederen of diensten na aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen, alsmede de baten uit hoofde van giften, subsidies, sponsorbijdragen en overige ontvangsten.

Opbrengsten voortvloeiend uit de verkoop van goederen worden verantwoord op het moment dat alle belangrijke rechten op economische voordelen alsmede alle belangrijke risico's zijn overgegaan op de koper. De kostprijs van deze goederen wordt aan dezelfde periode toegerekend.
Opbrengsten van diensten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht. De kostprijs van deze diensten wordt aan dezelfde periode toegerekend.

Afschrijvingen
De afschrijvingen op de materiële vaste activa zijn berekend door middel van vaste percentages van de aanschaffingswaarde, op basis van de verwachte economische levensduur. Boekwinsten en verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen, boekwinsten echter alleen voor zover de boekwinsten niet in mindering zijn gebracht op vervangende investeringen.

Pensioenregeling
De voor het personeel geldende pensioenregelingen worden gefinancierd door afdrachten aan de pensioenuitvoerder. De verschuldigde premie wordt als last in de winst- en verliesrekening verantwoord.
Indien er naast de verplichting voor periodieke pensioenpremies, een verplichting bestaat voor per balansdatum opgebouwde pensioenrechten (backserviceverplichtingen), wordt de verplichting in de balans opgenomen tegen de contante waarde.
Per balansdatum waren er geen pensioenvorderingen en geen verplichtingen naast de betaling van de jaarlijks aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie.

Financieringsresultaat
In het financieringsresultaat zijn opgenomen de op de verslagperiode betrekking hebbende renteopbrengsten en kosten van uitgeven en ontvangen leningen en tegoeden.

4 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2020

	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa		
Inventaris	- -	- -
Apparatuur en kantoormachines	14.309	13.383
	14.309	13.383

Het verloop van de post materiële vaste activa in het boekjaar is als volgt:

	Inventaris	Apparatuur en kantoor mach.
Aanschafwaarde per 1 januari 2020	11.807	21.216
Investeringen	- -	4.854
Aanschafwaarde per 31 december 2020	11.807	26.070
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari 2020	(11.807)	(7.833)
Afschrijvingen	- -	(3.928)
Cumulatieve afschrijvingen 31 december 2020	(11.807)	(11.761)
Boekwaarde per 31 december 2020	- -	14.309
afschrijvingspercentages	20%	20%

	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
VLOTTENDE ACTIVA		
Kortlopende vorderingen		
DEBITEUREN		
Saldo debiteuren per 31 december	- -	26.690
OVERIGE VORDERINGEN		
Interest	12	33
Nog te ontvangen subsidie	116.047	214.848
Te vorderen omzetbelasting	12.722	13.828
Verzuimuitkeringen	439	6.808
Afrekening inzet Klimaatfonds	9.038	-
Nog te ontvangen projectbijdragen	-	2.252
Overige vorderingen	606	874
	138.864	238.643

	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
VOORUITBETAALDE POSTEN		
Verzekeringen	346	333
Huisvestingskosten	12.562	12.464
Abonnementen en vakliteratuur	156	- -
Overige vooruitbetaalde posten	- -	61
	13.064	12.858
Totaal kortlopende vorderingen	151.928	278.191
Geldmiddelen		
Rabobank, rekening-courant	55.600	45.051
Triodos, rekening courant	66.592	- -
Triodos, spaarrekening	98.996	- -
Rabobank, spaarrekening	41.820	141.787
	263.008	186.838

De ultimo 2020 aanwezige geldmiddelen bestaan deels uit vooruit ontvangen subsidiegelden.

P A S S I V A	2020	2019
	€	€
EIGEN VERMOGEN		
Overige reserve		
Saldo per 1 januari	132.854	122.237
overheveling van bestemmingsreserve	- -	- -
resultaatbestemming	9.376	10.617
Stand per 31 december	142.230	132.854
Totaal Eigen Vermogen	142.230	132.854

	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
KORTLOPENDE SCHULDEN		
CREDITEUREN	16.905	35.811
LOONVERPLICHTINGEN		
Loonheffingen	20.027	20.270
Pensioenpremies	6.388	5.646
Vakantiegeld	27.566	27.202
Vakantiedagen	1.406	14.032
Overige loonverplichtingen	- -	246
	55.387	67.396

	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
VOORUITONTVANGEN BEDRAGEN		
Subsidies	51.861	41.028
Bijdragen	10.909	10.909
Overige bedragen	9.506	9.506
	72.276	61.443
OVERIGE KORTLOPENDE SCHULDEN		
Administratie- en accountantskosten	9.875	9.550
Opleidingskosten	-	4.090
Af te rekenen subsidies	24.953	-
Communicatiekosten	5.348	- -
Personeelskosten	8.984	17.993
Projectkosten *1	91.599	146.011
Verzekeringspremies	616	842
Overige kortlopende schulden	1.072	2.422
	142.447	180.908
Totaal kortlopende schulden	287.015	345.558

*1, dit betreft kosten voor activiteiten die in het boekjaar zijn gestart dan wel afgerond maar waarvoor de stichting op balansdatum nog geen factuur heeft ontvangen.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen
Door de stichting zijn verplichtingen aangegaan zonder dat deze blijken uit de balansopstelling.
Deze verplichtingen zijn:

- Een huurcontract voor het pand aan de Guntersteinweg 377 te Den Haag. Tegen een verplichting per jaar van € 16.875. Het huurcontract loopt vanaf 1 mei 2021 voor in ieder geval een periode van 2 jaar tot 30 april 2023

5 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER HET BOEKJAAR 2020

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Subsidiebaten			
Gemeente Den Haag, basisbijdrage	414.455	480.000	480.000
Gemeente Den Haag, projectbijdragen	538.091	689.000	688.146
	952.546	1.169.000	1.168.146
Bijdragen			
Nationale Postcode Loterij	40.085	46.800	46.800
Fonds 1818	3.252	-	18.643
Klimaatfonds, ondersteuning uitvoering	37.106	24.000	32.419
Overige bijdragen	69.634	230.175	49.485
	150.077	300.975	147.347
TOTAAL BATEN	1.102.623	1.469.975	1.315.493

Personeelskosten			
Salariskosten			
Bruto salarissen	583.071	628.500	541.476
Sociale lasten	99.208	118.500	98.597
Pensioenen	64.688	73.000	55.638
Vakantiedagen/rechten	(12.626)	- -	(5.783)
Ontvangen ziekengeld	(21.762)	- -	(34.646)
	712.579	820.000	655.282
Overige personeelskosten			
Personeelsverzekeringen	23.857	27.000	22.286
Kosten werving en selectie	-	-	-
Opleidingskosten	15.240	30.000	24.491
Reiskosten woon-werk	906	1.800	1.691
Inhuur personeel	224	89.000	12.048
Kosten vrijwilligers	1.515	1.500	1.161
Kantinekosten	2.364	4.500	5.353
Overige personeelskosten	2.726	4.000	3.114
	46.832	157.800	70.144
Totaal personeelskosten	759.411	977.800	725.426

Het aantal FTE in het verslagjaar bedroeg 10,25 FTE (2019 9,6FTE)

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Huisvestingskosten			
Huur- en servicekosten	47.186	47.250	45.020
Overige huisvestingskosten	5	250	-
	47.191	47.500	45.020
Organisatiekosten			
Bureau kosten			
Telefoon	3.284	4.000	4.798
Porti en vrachtkosten	-	500	(102)
Kantoorbenodigdheden	261	1.500	1.025
Drukwerk en kopieerkosten	612	2.000	1.005
Contributies, abonnem/vakliteratuur	1.895	1.500	1.009
Representatie	189	250	23
Overige bureaukosten	235	500	36
	6.476	10.250	7.794
Algemene kosten			
Verzekeringen	2.431	2.250	2.684
Automatiseringskosten	20.670	24.500	15.451
Overige algemene kosten	-	250	-
	23.101	27.000	18.135
Reis en verblijfkosten			
Overige reis- en verblijfkosten	80	250	318
	80	250	318
Administratie en advieskosten			
Kosten Controller	16.755	17.500	19.678
Kosten salarisadministratie	2.164	1.800	2.015
Accountantskosten	4.568	4.750	4.472
Advieskosten	9.410	8.000	12.047
	32.897	32.050	38.212
Bestuur en commissiekosten			
Vergaderkosten	- -	- -	- -
Overige bestuur en commissiekosten	-	400	396
	-	400	396

	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Marketing en communicatie			
Kosten webbeheer, social media etc	23.062	25.000	22.290
Overige communicatiekosten	-	-	-
	23.062	25.000	22.290
Totaal organisatiekosten	85.616	94.950	87.145
Afschrijvingen			
Afschrijving apparatuur en kantoor mach.	3.928	4.500	4.243
	3.928	4.500	4.243
Activiteitenkosten			
Communicatie kosten	15.138	- -	12.129
Overige projectkosten	180.923	336.750	430.047
	196.061	336.750	442.176
TOTAAL LASTEN	**1.092.207**	**1.461.500**	**1.304.010**
Financieringsresultaat			
Bankkosten	(1.052)	(500)	(900)
Overige financieringsresultaten	12	- -	34
	(1.040)	(500)	(866)

Den Haag, 6 april 2021

.....

H.M. Weening

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER HET BOEKJAAR 2020
uitgesplitst naar activiteiten

	Totaal	Informeren en activeren	ondersteunen	verbinden	ontwikkelen	Bootcamp 30 dagen DDD	WG Duurzame Haagse Warmte	Operatie Steenbreek	Participatie energie transitie buurtaanpak	Water zijdig inregelen	Pilot Moerwijk	Overige activiteiten
	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€
B A T E N												
Subsidiebaten												
Gemeente Den Haag, basisbijdrage	414.455	205.096	122.159	80.394	6.806	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -
Gemeente Den Haag, projectbijdragen	538.091	- -	- -	- -	- -	31.250	68.533	100.000	338.308	- -	- -	- -
Bijdragen												
Nationale Postcode Loterij	40.085	- -	- -	- -	40.085	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -
Fonds 1818	3.252	- -	- -	-	- -	- -	- -	- -	- -	- -	3.252	-
Klimaatfonds, ondersteuning uitvoering	37.106	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	37.106
Overige bijdragen	69.634	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	47.779	5.840	16.015
Overige baten	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -
	1.102.623	205.096	122.159	80.394	46.891	31.250	68.533	100.000	338.308	47.779	9.092	53.121
L A S T E N												
Personeelskosten	759.411											
Huisvesting	47.191	174.085	106.443	80.394	38.765	15.848	64.110	66.491	258.424	44.010	4.988	42.588
Organisatiekosten	85.616											
Afschrijvingen	3.928											
Kosten activiteiten	196.061	31.011	15.716	- -	8.126	15.402	4.423	33.509	79.884	3.769	4.104	117
	1.092.207	205.096	122.159	80.394	46.891	31.250	68.533	100.000	338.308	47.779	9.092	42.705
BEDRIJFSRESULTAAT	10.416	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10.416

Overige gegevens

Berveling
ACCOUNTANTS & ADVISEURS

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: Het bestuur en de Raad van Toezicht van Stichting Duurzaam Den Haag

Verklaring over de verantwoorde subsidies van de gemeente Den Haag

Ons oordeel

Wij hebben de in dit financieel verslag verantwoorde subsidies van de gemeente Den Haag van Stichting Duurzaam Den Haag te Haag over 2020 gecontroleerd. Het totaal van verantwoorde subsidiebaten van de gemeente Den Haag zoals blijkt uit de winst- en verliesrekening in het financieel verslag bedraagt € 952.546,-.
Naar ons oordeel zijn de verantwoorde subsidies van de gemeente Den Haag in het financieel verslag over 2020 in alle van materieel belang zijnde aspecten opgesteld in overeenstemming met de van toepassing zijnde subsidievoorwaarden. Dit betreft in ieder geval de bepalingen van de Algemene Subsidieverordening Den Haag 2014, van de (eventueel) van toepassing zijnde subsidieregeling, van de Richtlijnen verantwoording subsidies Den Haag 2017 en de subsidievoorwaarden zoals opgenomen in de subsidieverlening.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle m.b.t. subsidieverantwoording '.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Duurzaam Den Haag zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags-en beroepsregels accountants (VGBA).

Voorts is onze controle uitgevoerd met in achtneming van de Richtlijnen verantwoording subsidies Den Haag 2017. Door de toepassing van dit protocol is door ons in het bijzonder onderzocht dat voor alle relevante, verantwoorde subsidiestromen de relevante subsidievoorwaarden zijn nageleefd.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Bezoekadres/correspondentieadres:
Haagweg 52 b/c
2321 AE Leiden

Telefoon: 071 - 576 17 06
E-mail: info@berveling.nl
Website: www.berveling.nl

IBAN: NL43 ABNA 0615 8820 80
KVK nr: 28086292
BTW nr: NL809662772B01

De algemene voorwaarden zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 40481496. Op verzoek worden deze toegezonden.

Accountant lid van NBA
SRA

Verantwoordelijkheden van het bestuur/ de directie m.b.t. subsidieverantwoording
Het bestuur van Stichting Duurzaam Den Haag is verantwoordelijk voor de verantwoording van de subsidies in de jaarrekening in overeenstemming met de van toepassing zijnde wettelijke bepalingen en de subsidievoorwaarden. Dit betreft in ieder geval de bepalingen van de Algemene Subsidieverordening Den Haag 2014, van de (eventueel) van toepassing zijnde subsidieregeling, van de Richtlijnen verantwoording subsidies Den Haag 2017 en de subsidievoorwaarden zoals opgenomen in de subsidieverlening.

Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om de subsidies van de gemeente Den Haag te verantwoorden zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Het toezichthoudend orgaan is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle m.b.t. subsidieverantwoording
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze subsidieverantwoording nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de subsidieverantwoording afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons

oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen met betrekking tot de subsidieverantwoording.
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de subsidieverantwoording en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de subsidieverantwoording de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder materiële afwijkingen weergeeft.

Wij communiceren met het toezichthoudend orgaan onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Leiden, 06 april 2021
Berveling Accountants & Adviseurs B.V.

Was getekend
Drs. J. Berveling RA